

Od chvíle, kdy byl představen rodině Parriauxových, zdvojnásobuje Louis svou energii. Myslí na budoucnost a plánuje teď mnohem dál než jen do příští sezóny. Uplyne jedno léto a jedna zima. Ptáte se, jestli se oženil? Emílii hluboce miluje, ale nemá ani majetek, ani opravdovou práci, ani pořádný oblek, ve kterém by se jí mohl jaksepatří dvořit. Jediné, co má, je věk – v té době se plnoletosti dosahuje ve dvaceti pěti letech. Už nějakou dobu nosí v hlavě bláznivý nápad: co kdyby se udělal sám pro sebe, osamostatnil se tak, jak na tom právě teď pracuje Worth? Už pronikl do všech tajů své práce, stal se z něj vyhledávaný odborník. Už nechce déle ztrácet čas. Slíbí si, že o tom promluví s Emílií. Ale musí počkat. V březnu toho roku drží mladá dívka smutek. Právě ztratila otce.⁵⁵ Teď za ní nesmí chodit žádní nápadníci. S výjimkou snoubence.

LE BON MARCHÉ (CH) U BOUCICAUTA

Jednoho jarního odpoledne požádá Louis pana Maréchala o „mimořádné volno“. Vyjde z ulice Saint Honoré, projde Tuilerijskými zahradami k řece, pak po Královském mostě až do ulice Bac vedoucí v té době kolem potoka, který tolik milovala Madam de Staël, hlavní to cestu přes čtvrt' Saint Germain.⁵⁶ Jde směrem k Le Bon Marché, prvnímu „obchodnímu domu“ ve Francii. Historie jeho zakladatelů (manželů Boucicautů) dodnes nepřestává historikům vrtat hlavou. A není divu. Dává nám nahlédnout na vše, co se v polovině 19. století děje v tehdejší Paříži. V Paříži, ve které

je vše v pohybu, vše se mění, vše je objevováno, kde se dá rychle nabýt, ale rychle pozbyt velkého majetku, kde vznikají nové ulice a střední třída úporně se snažící napodobit tu bohatou. A kde je také místo pro nový druh obchodu nabízejícího klientům větší výběr. Tato neobyčejná výzva nenechává Aristida Boucicauta chladným. Stejně jako Louis odešel tento syn kloboučníka ve velmi mladém věku z rodného městečka v kraji Orne hledat štěstí do hlavního města. A i on musel záhy čelit nelítostným pravidlům trhu, když se snažil na cestách po Normandii prodávat čepice. V Paříži se roku 1835 nechá zaměstnat jako podomní obchodník v Le Petit Saint Thomas (I) – velkém „obchodu s novinkami“. S vidinou dosažení společenského postavení se snaží, jak může. Naučí se číst a psát, studuje angličtinu a během deseti let je z něj hlavní nákupčí oddělení šál a šátků. Potkává Margaritu, dívku-sirotka, která je vedoucí obchodu s mléčnými lahůdkami, jen pár čísel od místa, kde pracuje Aristide. Lze u ní zakoupit nejrůznější mléčné a smetanové pokrmy za skrovné ceny. Nachází se na rohu ulice Bac, ve které se těsní jeden obchůdek vedle druhého. Aristide tudy denně prochází, aby se mohl dvořit své budoucí manželce. Nevšimá si přitom, že v domě číslo 120, ve starém hotelu Clermont-Tonnerre, zemřel toho července roku 1848 muž ztělesňující duši romantismu François-René de Chateaubriand. Nevšimá si ani revoluce nastolující monarchii. Aristida teď zajímá jen obchod s rouanským bavlněným plátnem (J) na rohu ulic Bac a Sèvres. Jmenuje se „Bon Marché Videau“. ⁵⁷ Tento obchod se čtyřmi odděleními patří bratrům Videauovým a zaměstnává dvanáct osob. Roční obrat zhruba 450 000 franků. ⁵⁸ Aristide má obrat 50 000 franků... a čtyřicet dva let. Bratry vyhledá a nabídne jim spolupráci, kterou přijímají. ⁵⁹

Postupně promění obchůdek o rozloze 100 m² ve skutečný „obchod s novinkami“, který se bude ode dne svého otevření v roce 1852 jmenovat „BON MARCHÉ ARISTIDE BOUCICAUT“. V roce 1863 se bratři Videauové zaleknou „pochybných a neurčitých“ inovací prováděných jejich kolegy a odprodají mu svůj podíl. Boucicaut si díky svým známostem vypůjčí milion a půl franků od zámožného cukráře H. F. MAILLARDA⁶⁰ a postupně skoupí celý domovní blok, který se roku 1869 stává po velkolepé rekonstrukci prvním obchodním domem na světě.

Boucicaut otevírá svůj obchod s dvanácti zaměstnanci a revoluční myšlenkou, že každý člověk může volně vstoupit, aniž by byl považován za nezdvorného v případě, že si nic nekoupí. Zákazníci se procházejí, prohlíží si... Boucicautův obchodní dům je opravdovým městem ve městě, člověk se tam může procházet a rozhlížet, aniž by si připadal jako dotěra. Tou dobou otevírá v Londýně ve čtvrti Knightsbridge jistý Charles Henry Harrod obchodní dům s potravinami specializovaný na čaje. Pojmenuje ho po sobě.

Když Louis otevírá dveře Le Bon Marché v ulici Sèvres, sní o tom, jak se svou budoucí manželkou dosahuje stejně pohádkového úspěchu jako kloboučnick s mlékařkou. A proč by ne? Doba přeje výjimečným a odvážným. Zaměstnancům se dostává při realizaci jejich plánů pomoci od nadřízených, šéfové renomovaných firem prošlapávají svým učedníkům cestičku, jako by to byly jejich vlastní děti. V té době vznikají dnes neznámější francouzské obchodní značky: Pierre-François-Pascal Guerlain otevírá svůj první obchod v roce 1828, následuje Thierry Hermès v roce 1837, Louis-François Cartier, a to zmiňujeme jen ty luxusní značky...

Pronikaje do tajů Boucicautova „obchodu s novinkami,“ je také Louis Vuitton plný ambicí. Ze všeho nejdřív se rozhodne vylepšit svůj vzhled. Styl oblékání parádivých floutků zevlujících v salónech, kam chodí domlouvát objednávky, je mu cizí, přesto touží po krásném a elegantním obleku. Přece se nemůže dál dvořit Emilii ve svém plátěném pracovním plášti a kovem pobitých střevících! Nechá si poradit od přeučtivého a škrobeného vedoucího oddělení „móda pro muže“. Stráví společně více jak dvě hodiny, než najdou oblek padnoucí Louisově mohutné a rozložitě postavě, která se zcela vymyká tehdejšímu standardu. Měří 1.90 cm a má velmi široká ramena. Nakonec se rozhodne pro černé kašmírové kalhoty, šedou vestičku, černé sako, elegantní krémové boty a plstěný klobouk. Na pokladně pak Louis s lehkým srdcem zaplatí, na pracovníka, jakým tehdy je, astronomickou částku 33 franků.

HLAVNÍ CÍSAŘOVNIN BALIČ

Státní převrat Ludvíka Napoleona a znovunastolení císařství Louis Vuitton, jak sám později přiznává, nijak zvlášť nezaznamenává. Je duchem jinde. Zato si všímá odebrání volebního práva, jež bylo přiznáno třem milionům dělníků v roce 1848, mezi které se počítá. Jistě, balí nejkrásnější pařížské róby a obleky a stýká se s Worthem, který si již brzy „ochočí“ všechny elegantní dámy, nicméně nezapomíná na své kořeny.

Stejně jako ostatní Francouzi se Louis zajímá hlavně o svatbu století. Třicátého ledna roku 1853 si v pařížském

chrámu Notre-Dame bere francouzský císař Napoleon III. svou španělskou nevěstu Marii Evženie Guzmanovou, dceru sedmého hraběte Montijo.⁶¹ Tato sedmadvacetiletá temperamentní Andalusanka je velmi ambiciózní a jejich manželství je provázáno spíše vášněmi než něžnou zamilovaností. „Císař i já patříme ke stejné nadšené a zanícené generaci, v krvi nám oběma koluje romantismus roku 1830 i utopismus roku 1848. (...) Naším snem je dopomoci lidem naší země k většímu štěstí a ulehčit těžký úděl dělníků.“⁶² Přesto se říká, že císařovna je „omezená intelektuálka“. Odepírají-li jí zlé jazyky kultivovanost ducha, o to víc vynášejí do nebes její neodolatelný zjev. Evženie je krasavice. I když o sobě říká, že není parádíva, své róby si pečlivě vybírá. Chce určovat módní trendy u císařského dvora a rozhodovat o tom, co je či není elegantní: prosadí širší sukně a opětne nošení krinolín, nechává si šít z těch nejluxusnějších látek, což vlastně považuje za státnickou povinnost. „Nosím politické šaty,“ říká o sobě. Chce být „velvyslankyní módních stylů“, nositelkou bretaňských krajek, stužek z Roanne a Saint-Étienne, klobouků nejlepších pařížských módních salónů...⁶³ Šperky si nechává dělat u mladého pařížského klenotníka Louise Françoise Cartiera, který si právě otevřel vlastní butik v ulici Neuve-des-Petits-Champs č. 9.

Druhé císařství se nese v duchu neustálých recepcí, plešů, večírků, loveckých závodů a výletů na venkov. Císařský pár k zbláznění miluje společné vyjíždky a večerní dýchánky pro zvané: tyto večírky jsou jen pro několik menších skupinek přátel pečlivě vybíraných zásadně císařovnou Evženií. O pozvání na ně soupeří všichni, kdo chtějí vystoupat do „nejvyšších pater společenské smetánky!“

Díky těmto populárním společenským aktivitám se zpočátku zaskočeným, nicméně nadšeným bednářsko-baličským firmám hrnou objednávky, které odrážejí svěží módní vánek. Císařovna je jedním z prvních klientů. Na balení svých toalet si vybírá firmu Maréchal, která je v Paříži tou nejrenomovanější. Nevýslovně poctěný pan Maréchal je předvolán do Elysejského paláce, kam se dostaví v doprovodu svého nejlepšího pracovníka, kterým není nikdo jiný než Louis Vuitton. Její Výsost si přeje cestovat do Saint-Cloud? Compiègne? Fontainebleau? Louis Vuitton se stará o zabalení s úzkostnou pečlivostí. Nesmí si dovolit jediné zachvění ruky, ačkoliv na něj Evženie, která osobně dohlíží na balení svých toalet, dělá ohromný dojem. Císařovna je úplný maniak, musí u sebe neustále a všude mít svých deset beden napěchovaných róbami a ostatními osobními věcmi, které si hlídá jako oko v hlavě: dopisy, knihy a všemožné tretky. Pod dohledem mladé ženy skládá Louis s největší obezřetností šaty v jejích nejoblíbenějších barvách: růžové, perlově šedé a fialkové.⁶⁴ Císařovna je uchválena důkladností, přesností, šikovností a rychlostí se kterými Louis Vuitton pracuje, a tak jednoho krásného rána prohlásí, že napříště už bude jediným baličem jejích toalet pouze on.

HAUSSMANNŮV ZÁVAZEK

Napoleon III. nezapomněl, že ho většina Pařížanů v prezidentských volbách roku 1852 nevolila. Od nynějška chce dávat najevo, že se o jejich město zajímá, a zároveň se snaží, aby z pařížských ulic zmizely všechny brlohy a doupata, u kterých by mohly během chvíle vyrůst

barikády. Paříž musí plnit funkci politického hlavního města a obchodní křižovatky. Jeho hesly jsou zkrášlování, ozdravení, hygiena, společenský pokrok a mezinárodní prestiž. Tento „císař dělníků“ chce přeměnit hlavní město k lepšímu, aby si tak zajistil lidovou podporu. Město se mu zdá být příliš „středověké“. Je velmi citlivý na Saint-Simonovu doktrínu, podle které mají z průmyslu, ochránce bohatství, těžít všichni. Zvláště pak se mu zamlouvá pasáž pojednávající o tom, že má spojení lidské vůle a finanční pomoci sloužit dělníkům. Ovlivněn příznivci Saint-Simona, zejména pak bratry Pereirovými, kteří hnutí financovali, pustí se Napoleon III. do výstavby veřejné vybavenosti, jako jsou nádraží, nemocnice, trhy. Zavírá se na dlouhé hodiny do své kanceláře s pařížským prefektem Georgesem Hausmannem, kterému svěřil řízení prací. Hausmann je metodický, vytrvalý, lstivý a neuvěřitelně sebejistý. Vlastnosti věru nepostradatelné pro obrovský úkol, který ho čeká. Císař požaduje, stejně jako kdysi jeho strýc Napoleon I., aby byly upřednostňovány materiály budoucnosti. Rozhoduje se, že od zámku v Tuilerijských zahradách povedou jen samé velké a příčné linie. Evženie občas přichází do jeho kanceláře, aby nakoukla do barevně vyznačených plánů budoucí Paříže. Navrhuje jí, aby po sobě pojmenovala nějakou hlavní třídu. Vybere si tu nejširší, tehdy nazývanou Fochovu, a přejmenuje ji na „Císařovninu třídu“. Císař sní o vzdušném a prostorném městě s pohodlnou dopravou a zdravým prostředím, ve kterém se nebudou moci shromažďovat dělníci k manifestacím, zejména pak v centru. Chce dobře vybavené, velkolepé město, které bude odrazem prosperity země za jeho vlády a nadějí pokroku. Doufá, že

tak může stimulovat podnikatelského ducha majitelů firm, revaluaci soukromého vlastnictví a lepší a kvalitnější bydlení.⁶⁵ Dává si pozor, aby, v souladu s jeho sociálním myšlením, nebyla zvýhodňována třída bohatých.

Hausmann spolupracuje s ředitelem vodárenských služeb Eugènem Belgrandem a zahradním architektem Jeanem-Charlesem Adolphem Alphandem, ředitelem městských parků a venkovní výsadby. Oba pánové jsou zároveň mostní a silniční inženýři-polytechnici. Všichni tři se pustí do opravdové „operace města“. Zaměří se zejména na: celkové provzdušnění města, zavedení pitné vody a osvětlení, zabránění rozšiřování chudinských čtvrtí – semenišť příšerných epidemií první poloviny století, která vysávala Paříž jako upíří – dále na obnovu městské dopravní sítě a vytvoření velkých dopravních tepen napojených na město. Hausmann nařídí všem investorům povinné používání stavebního kamene, jde dokonce tak daleko, že jim předepíše i lom, ve kterém ho mají nakupovat, a architektonické formy, které mají respektovat. Vyvlastňuje, odškodňuje, hloubí, bourá a staví. To je konec „úžasného zmatku a nepořádku hlavního města, té nádherné rozdílnosti mezi městským člověkem a vesničanem“, tolik drahé Balzakovi. Nic neunikne pozornosti toho, koho odted Pařížané považují za „ministra města“. Roku 1853, kdy z náměstí původně pětícípé hvězdy kolem Vítězného oblouku vyrazí sedm nových hlavních tříd, požádá Louis Vuitton Emilii-matku o ruku její dcery a chystá svatbu.